

Guía Docente				
Datos Identificativos			2023/24	
Asignatura (*)	Contabilidade Superior II		Código	611506007
Titulación	Mestrado Universitario en Contabilidade Superior e Auditoría de Contas (2013)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Empresa			
Coordinación	Borrajó Dios, Jorge	Correo electrónico	jorge.borrajó@udc.es	
Profesorado	Borrajó Dios, Jorge	Correo electrónico	jorge.borrajó@udc.es	
	Rodríguez Sánchez, Carlos Enrique		carlos.rodriguez.sanchez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O principal obxectivo do curso é ofrecer ao alumno unha visión práctica de como trasladar ao plano contable as distintas operacións de orde mercantil ou contable que se poden dar no ámbito da empresa.			
	Os fundamentos normativos do curso recollen as novidades legislativas que afectan á materia tales como o Real Decreto Lexislativo 2/2010, do 2 de xullo, polo que se aproba o Texto Refundido da Lei de Sociedades de Capital ou a nova normativa sobre formulación de contas anuais consolidadas.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer as normas vixentes de información financeira en España.
A2	Coñecer as normas vixentes de información financeira no ámbito internacional.
A5	Saber obter unha adecuada comprensión do negocio da entidade auditada, do sector no que ésta opera e a natureza das súas transaccións.
A6	Saber medir e analizar a orixe dos custos e os rendementos obtidos pola entidade auditada.
A7	Saber valorar a partir dos rexistros relevantes de información financeira, a situación e previsible evolución dunha empresa.
A12	Saber obter unha base de xuízo razoable sobre as contas anuais individuais e consolidadas e expresar unha opinión respecto das mesmas no informe de auditoría, conforme á normativa vixente.
B1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B10	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.
C1	Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e / ou aplicación das ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
C2	Que os alumnos saiban aplicar os coñecementos adquiridos ea súa capacidade de resolver problemas en ambientes novos ou descoñecidos en contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
C3	Que os alumnos sexan capaces de integrar o coñecemento e afrontar a complexidade de facer xuízos a partir de información que, incompleta ou limitada, inclúe reflexións sobre responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
C4	Que os alumnos saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e os motivos fundamentais que os sustentan a un público especializado e non especializado de forma clara e inequívoca.
C6	Capacidade de traballo en equipo.
C7	Capacidade de liderado.
C9	Capacidade de resolución de problemas.

C11	Desenvolvemento dun espírito crítico lóxico e creativo.
C12	Capacidade para xestionar as tecnoloxías da información e as comunicacións no exercicio da súa actividade profesional.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Afondar no estudo da normativa aplicable na elaboración e presentación de contas anuais por parte dos grupos de empresas españolas, diferenciando a casuística dos grupos que emiten valores negociables nos mercados secundarios organizados da Unión Europea.	AP1	BP3	CP11
	AP2	BP8 BP10	CP12
Capacidade para interpretar as normas legais relativas á formulación de contas anuais consolidadas de grupos de empresas, tanto nacionais como internacionais.	AP5	BP1	CP1
	AP7	BP3	CP2
	AP12		CP3
			CP4
			CP6
Capacidade para avaliar prospectivamente o rendemento económico e financeiro dunha empresa ou grupo de empresas en función da información financeira dispoñible en cada ambiente. Ser capaz de revisar o sistema de información contable dunha empresa ou grupo de empresas.	AP5	BP3	CP6
	AP6		CP7
	AP7		CP9
	AP12		CP12
Valorar as implicacións dunha correcta aplicación das normas na representación dunha imaxe real dos activos, a situación financeira e os resultados do grupo de empresas como entidade na que se informa.		BP1	CP11
		BP8	CP12
		BP10	
Valorar as vantaxes e desvantaxes ou as limitacións das diferentes técnicas de análise. Ser consciente dos distintos factores, tanto exógenos como endógenos, que poden afectar á aplicación dunha determinada técnica de avaliación.	AP12	BP1 BP3	CP11

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Definición do grupo de empresas e perímetro de consolidación. 2. Regulación de combinacións de negocios. 3. Métodos de consolidación. 4. Operacións intragrupo. 5. Imposto sobre sociedades consolidado. 6. Consolidación de filiais estranxeiras. 7. Os estados financeiros que compoñen as contas anuais consolidadas. 8. Desenvolvemento e planificación da estratexia. 9. Integración de planificación estratéxica e execución operativa: o cadro de mando 10. Clasificación e características dos distintos métodos de valoración. 11. Modelos de desconto de fluxos: variables relevantes. Estudo crítico 12. Opcións reais. 13. Elaboración de plans de viabilidade.	Non se precisa maior detalle

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A5 A6 A7 A12 B10 B8 C2 C3 C11	24	24	48
Discusión dirixida	A1 A2 A5 A6 A7 A12 B1 B10 B8 C2 C3 C4 C11	4	8	12
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A5 A6 A7 A12 B1 B3 B10 B8 C1 C2 C3 C4 C6 C7 C9 C11 C12	1	1	2
Estudo de casos	A1 A2 A5 A6 A7 A12 B1 B3 B10 B8 C2 C3 C4 C6 C7 C9 C11	2	10	12
Proba mixta	A1 A2 A6 A7 A12 B1 C2 C3 C4 C9	2	8	10
Presentación oral	A5 B1 B10 C2 C3 C4	1	4	5
Análise de fontes documentais	A1 A2 A7 A12 B10 B8	1	3	4
Solución de problemas	A1 A2 A5 A6 A7 A12 C1 C2 C3 C4 C9 C11 C12	11	44	55
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición resumida dos temas do programa co apoio sistemático de exercicios prácticos
Discusión dirixida	Debates sobre cuestións plantexadas polo profesor.
Aprendizaxe colaborativa	Exposición de prácticas ante o resto de alumnos.
Estudo de casos	Análisis e resolución dun problema baseado nunha empresa real.
Proba mixta	Exame teórico-práctico sobre o contido da materia.
Presentación oral	Exposición dun caso.
Análise de fontes documentais	Análise de fontes documentais de carácter normativo e doctrinario
Solución de problemas	Supostos prácticos sobre o temario da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Titorías para axudar a resolver un caso e a súa presentación oral.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A1 A2 A6 A7 A12 B1 C2 C3 C4 C9	Exame teórico-práctico do contido da asignatura.	50

Estudo de casos	A1 A2 A5 A6 A7 A12 B1 B3 B10 B8 C2 C3 C4 C6 C7 C9 C11	Traballo individual sobre valoración de empresas	15
Solución de problemas	A1 A2 A5 A6 A7 A12 C1 C2 C3 C4 C9 C11 C12	Tarefas a realizar na clase	35

Observacións avaliación

A) NORMATIVA DE AVALIACIÓN:

1. Condicións de avaliación: Está

prohibido acceder á aula do exame con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou almacenamento de información.

O/a estudante será cualificado con ?suspense?

(nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico,

tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade

como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa

cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario

2. Identificación do estudante: O

estudante ha de acreditar a súa identidade #de acordo con a normativa vixente.

B) TIPOS DE CUALIFICACIÓN:

1. Cualificación de non presentado:

Corresponde ao alumno, cando só participe en actividades de avaliación que

teñan unha ponderación inferior ao 20% sobre a cualificación final, con

independencia da cualificación alcanzada.

2. Estudantes con recoñecemento de

dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia:

Excepto para as datas aprobadas na Xunta de Facultade para a proba mixta final, para as restantes probas acordarase ao comezo do curso un calendario específico

de datas compatible coa súa dedicación, motivo polo cal, devandito alumnado

deberá poñerse en contacto co profesor no primeiros dez días do cuadrimestre en

que a materia se imparta, co fin de fixar o citado calendario. As probas terán

o mesmo formato que para os alumnos con dedicación a tempo completo.

C) OPORTUNIDADES DE AVALIACIÓN:

1. Primeira oportunidade: aplicaranse os

criterios de avaliación anteriormente indicados nesta sección.

2. Segunda oportunidade: sempre que se

cumpra o requisito de asistencia sinalado no punto 4, prevalecerá a nota máis

alta entre a nota media ponderada entre avaliación continua (50%) e proba mixta

final (50%) e a nota obtida na proba mixta final. Noutro caso manteranse os

criterios de avaliación da primeira oportunidade.

3. Convocatoria adiantada: As condicións

de avaliación da oportunidade adiantada (art. 19 das Normas de

Avaliación, Revisión e Reclamacións das Cualificacións dúas

Estudos de Grao e Mestrado Universitario) serán específicas para

esta oportunidade. Esta será avaliada por medio dunha proba mixta oral e/ou

escrita que valore a totalidade dos contidos e competencias da materia e que

supoñerá o 100 % da cualificación final.

4. Outras observacións: A avaliación

continua representará un 50% da nota total, polo que a asistencia a clase é

obrigatoria para os alumnos sen dispensa académica de exención de asistencia ou

recoñecemento de dedicación a tempo parcial.

Na avaliación continua, o estudo de casos

e a solución de problemas poderanse realizar durante o desenvolvemento das

clases e sen necesidade de aviso previo. Todo iso require unha participación en

clase activa por parte do alumno e un estudo actualizado do material

facilitado, de forma que o profesor poderá valorar aspectos como a resolución

de exercicios e as intervencións orais dos alumnos.

O 50% restante corresponderá á

cualificación da proba mixta final a realizar sobre todo o contido da materia no período de exames oficiais que siga ao fin das clases do cuadrimestre.

Para efectos de

avaliación, a ponderación de cada parte da materia, tanto na avaliación continua como na proba final, corresponderá á porcentaxe de horas lectivas de cada parte. Sen prexuízo doutras probas de avaliación que poidan realizarse de forma continuada, para a avaliación continua de cada parte, o profesor poderá realizar unha proba final, que terá lugar inmediatamente despois de rematar a impartición do temario da dita parte. Como alternativa, poderá programarse un exame parcial liberatorio ao finalizar a parte correspondente.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Álvarez Melcón, Sixto (2011). Cuentas anuales consolidadas. Madrid: Pirámide - Fernández, Pablo (1999). Valoración de empresas. Barcelona: Gestión 2000 - Escobar, Tomás; Cortijo, Virginia (2012). Fundamentos de contabilidad de gestión. Madrid: Pearson - Asociación Española de Contabilidad y Administración de Empresas (2005). Documento núm. 7 de la Comisión de Valoración y Financiación de Empresas.. Madrid: AECA - Asociación Española de Contabilidad y Administración de Empresas (2014). Opciones Reales y Gestión de Empresas. La importancia de la Flexibilidad y el Riesgo en la Valoración. Documento número 12 de la Comisión de Valoración y Financiación de Empresas.. Madrid: AECA
Bibliografía complementaria	- Fundación de Estudios Bursátiles y Financieros (2009). El arte de valorar empresas.. Civitas-Thomson Reuters
DIRECCIONES DE INTERNET RELEVANTES: http://www.icac.meh.es http://www.cnmv.es http://www.aeca.es http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/index.htm http://www.iasb.org.DIRECCIONES DE INTERNET RELEVANTES: http://www.icac.meh.es http://www.cnmv.es http://www.aeca.es http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/index.htm http://www.iasb.org.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade Superior I/611506004

Normas Internacionais de Información Financeira/611506005

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade Sectorial/611506006

Materias que continúan o temario

Observacións

1.- Débese facer un uso sostible dos recursos co fin de evitar impactos negativos sobre o medio natural.2.- O comportamento persoal e profesional debe guiarse por principios éticos.3.- Terase en conta na medida do posible a perspectiva de xénero.4.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e promover valores de respecto e igualdade.5.- Se se detectan situacións de discriminación por razón de xénero, proporanse actuacións e medidas para corrixilas.6.- Facilitarase a plena integración do alumnado que por razóns físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais experimente dificultades para acceder a unha vida universitaria adecuada, igualitaria e beneficiosa.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías